

LNU sitt høringsinnspill til forslag til lov om aldersgrenser for bruk av sosiale medier (sosiale medierloven)

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) takker for muligheten til å gi innspill til forslag til lov om aldersgrenser for bruk av sosiale medier. Som paraplyorganisasjon for 103 barne- og ungdomsorganisasjoner, som samlet representerer rundt 600 000 medlemskap under 26 år, er vi opptatt av å sikre barn og unges rett til organisering, demokratisk deltagelse og frivillighet.

Digitalisering og skjermbruk er i økende grad avgjørende for hvordan barn og unge engasjerer seg i samfunn og frivillighet. LNU mener at en trygg digital oppvekst sikres gjennom tiltak som balanserer beskyttelse med deltagelse. Barn og unge har rett til å være trygge på nett, men også til å delta i digitale fellesskap som er viktige for deres demokratiske engasjement og sosiale liv. I dette høringssvaret trekker vi frem relevante momenter for barne- og ungdomsfrivilligheten som følge regjeringens forslag om å innføre en aldersgrense på 15 år på sosiale medier.

Vi oppfordrer myndighetene til å sikre forutsigbarhet og tydelighet i gjennomføringen av lovforslaget, og samtidig vurdere kompenserende tiltak som kan styrke kommunikasjon og medlemsarbeid i frivillige organisasjoner.

LNU oppfordrer regjeringen til:

- Samarbeid med frivilligheten i utvikling av forskrifter, tekniske løsninger og informasjonsarbeid.
- Innføre kompenserende tiltak for frivilligheten slik at organisasjonene kan utvikle trygge plattformer som fremmer deltagelse og tilhørighet.
- Kartlegge hvordan dette vil påvirke barn og unges deltagelse i frivillige organisasjoner med hovedvekt på organisasjoner med særlig begrenset rekrutteringsgrunnlag.
- Styrke ressurser til frivillige organisasjoner som kan bidra med veiledning til medlemskontakt og informasjonsarbeid.
- Økte ressurser til opplæring i nettvett og utvikling av verktøy for å forebygge digital mobbing.

Retten til digital deltagelse

LNU mener at en absolutt aldersgrense på 15 år vil være utfordrende fordi den kan ekskluderer barn og unge fra viktige digitale fellesskap. Unge kan miste plattformer for sosial læring, meningsutveksling og organisasjonsliv. LNU mener at dagens utfordringer knyttet til barns bruk av sosiale medier og plattformenes brudd på gjeldende regelverk ikke kan løses utelukkende ved å begrense barns tilgang. Det er nødvendig å sikre en god regulering, tilpasning og effektiv håndheving av regelverket.

Frivillighetens rolle i en digital tid

En aldersgrense på 15 år kan påvirke hvordan frivillige organisasjoner kommuniserer og mobiliserer barn og unge. Digitale verktøy styrker tilgjengeligheten til aktiviteter, spesielt for barn og unge i distriktene og ungdom med funksjonsnedsettelse. Organisasjoner benytter ofte sosiale medier som en viktig kanal for medlemskontakt, informasjonsarbeid og rekruttering. En absolutt aldersgrense på 15 år vil kunne medføre at medlemmer under denne alderen ikke får tilgang til organisasjonens digitale fellesskap, noe som kan svekke barns organisasjonsfrihet og rett til å bli hørt. For organisasjoner med medlemmer både under og over 15 år, vil dette skape utfordringer med koordinering og likeverdig kommunikasjon. Frivillige organisasjoner har ofte begrensede ressurser og få ansatte, og vil ha utfordringer med å etablere nye kommunikasjonsløsninger som ivaretar alle aldersgrupper.

LNU ber derfor om at lovens unntaksbestemmelser for frivillige organisasjoner sikres i praksis, og at det utvikles tekniske og økonomisk tilgjengelige løsninger som gjør det mulig å inkludere barn under 15 år i organisasjonenes digitale arbeid. Dersom aldersgrensen iverksettes, mener LNU at regjeringen samtidig må komme med avbøtende tiltak. LNU foreslår derfor at frivillige organisasjoner gis støtte til å utvikle trygge digitale plattformer som fremmer trygg deltakelse og tilhørighet.

Styrke digital kompetanse

LNU oppfordrer til økt støtte til programmer som forbedrer digital kompetanse blant barn, unge, foresatte og lærere, inkludert ressurser til frivillige organisasjoner for å bidra med veiledning og trygge digitale miljøer. Dette inkluderer også ressurser til frivillige organisasjoner som kan bidra med veiledning og trygge digitale miljøer for barn og unge. Det er svært viktig at en lovendring ikke går på bekostning av å innsats og initiativ for å styrke digital kompetanse. Vi er bekymret for at en absolutt aldersgrense på 15 år vil ekskludere barn fra digitale fellesskap, heller enn å bidra til å bygge digital dømmekraft og nettvett.

Aldersverifisering og personvern

LNU mener at aldersverifisering er problematisk, da det kan innskrenke barn og unges mulighet til anonymitet og fri deltagelse i det digitale rom. Mange unge søker støtte og informasjon om temaer som psykisk helse, seksualitet, mobbing eller familieproblemer. Anonymitet kan senke terskelen for å delta i slike samtaler og søke støtte i fellesskap. Forslaget svarer ikke ut hvordan aldersverifisering skal utformes i praksis eller hvordan den skal håndheves. LNU understreker viktigheten av at løsningen må være sikker, effektiv og brukervennlig, samt ivareta grunnleggende rettigheter, slik som personvern og ytringsfrihet. LNU advarer mot at en lovendring innføres uten at det er presentert en sikker løsning for aldersverifisering. Ved en aldersgrense er det viktig at denne er basert på fødselsår, ikke fødselsdato, for å sikre enkelhet, forutsigbarhet og unngå unødvendig ekskludering.

Ansvarliggjøring av plattformer og Digital Service Act (DSA)

En aldersgrense på sosiale medier bør ikke frita plattformene for deres ansvar. LNU mener at lovverket må styrkes for å forhindre overvåkningsbasert markedsføring, manipulerende og avhengighetsskapende design, samt uriktig håndtering av personopplysninger. Det er nødvendig å arbeide for en debattkultur som tilrettelegger for meningsutveksling uten

hatefulle ytringer og trusler, samtidig som ytringsfrihet og andre demokratiske rettigheter respekteres. Spredningen av falske nyheter bidrar til å undergrave den demokratiske samtalen, og LNU støtter tiltak som motvirker desinformasjon. Videre støtter LNU implementeringen av DSA, som pålegger globale plattformer et utvidet ansvar for å redusere risikoen for skadelig og ulovlig innhold i sine tjenester. Dette anses som et vesentlig tiltak for å beskytte barn og unges rett til deltakelse, informasjon og trygge digitale arenaer.

Behov for forutsigbarhet

Departementet vurderer selv at det er usikkert om en generell lovfestet aldersgrense vil komme i konflikt med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Frivillige organisasjoner bruker i dag digitale plattformer for å nå ut til barn og unge med informasjon om organisasjonenes aktiviteter, og mange unge bygger sine sosiale nettverk digitalt. LNU understreker viktigheten av forutsigbarhet i rammene for aktivitet. Usikkerhet rundt EØS-rettslige forpliktelser og håndhevingspraksis kan skape uforutsigbarhet for barn og unge i digitale fellesskap og organisasjonsliv. LNU oppfordrer til samarbeid med frivilligheten i utvikling av forskrifter og kompenserende tiltak for å sikre inkludering og trygg deltakelse.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, reading 'Ragnhild B. Vassbotn'.

Ragnhild Bjørkum Vassbotn
Generalsekretær

A handwritten signature in black ink, reading 'Jakob Ø. Aanderaa'.

Jakob Øvensen Aanderaa
Styreleder